

**Sølen
verneområde**styre

Postadresse
Postboks 987
2604 Lillehammer

Besøksadresse
Rendalen kommune
Bergset
2485 Rendalen

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 86
fminpost@fylkesmannen.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/solen>

Sølen verneområdestyre
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2023/2811 432.0

Deres ref.

Dato 20.11.2023

Sølen verneområdestyre - møteinnkalling 30.11. – 01.12. 2023

Møtested: Galten gård
Dato: 30. nov– 1. des 2023

Dagsorden

Tid	
	Vedtaksaker (formell sakliste), drøftings- og orienteringssaker
	Avslutning og julebord på Galten gård

Saksinnstilling og saksdokumenter er vedlagt. Eventuelt frafall meldes snarest til verneområdeforvalter, på tlf.nr: 90 12 33 02 eller epost: hilde.nystuen@statsforvalteren.no.

Rendalen, 24.11.2023

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:
Erik Ola Helstad SNO

Sakliste vedtaksmøte

ST-sak	Type sak	Arkivsak
25/2023	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste	
26/2023	Referatsaker – delegerte saker	
	Vedtaksaker	
27/2023	Sølen verneområde styre – budsjett for drift og planarbeid i 2024	2023/14370
28/2023	Sølen verneområde styre – møteplan 2024	2023/14370
29/2023	Sølen verneområde styre – innmelding av behov for midler til tiltak, naturrestaurering og bestilling av tjenester av SNO for 2024	2023/14370
	Drøftingssaker	
30/2023	Høring om skrivemåten av lokale stedsnavn – Sølen m.fl. – Rendalen kommune – se vedlegg	
31/2023	Erosjonssikring Mistra – presentasjon av laserskanning gjennomført i oktober og drøfting vedr. oversendelse av saken til Miljødirektoratet for vurdering av overtredelsesgebyr og	
32/2023	Søknader om motorferdsel i utmark på snødekt mark – drøfting av to saker	
33/2023	Søknad om organisert ferdsel - drøfting	
34/2023	Oppstart forvaltningsplan Fuggdalen og Steinfjellet NR og planlegging av informasjonsmøte vedr. mulighetene for restaurering av myr.	
35/2023	Kommuneplanens arealdel – ny høring	
36/2023	Besøksstrategi Sølen LVO	
37/2023	Orienteringssaker	
38/2023	Eventuelt	

Arkivsaksnr: 2023/

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområdestyre	25/2023	30.11.2023

Godkjenning av møteinnkalling og sakliste

Innstilling til vedtak:

Møteinnkalling og sakliste godkjennes

Behandling:

Vedtak:

Arkivsaksnr:

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområde	26/2023	30.11.2023

Referatsaker – Delegerte saker

Referat saker og delegerte saker i perioden 31.08.2023 – 23.11.2023

Innstilling til vedtak:

Sølven verneområde tar de refererte sakene og delegerte sakene til etterretning:

Referatsaker:

	Referat saker og delegerte saker	
20.08.2023	Veslebua bulag v/Jens Morten Nesseth- søknad – motorferdsle snødekt mark – restaurering av Gammelbua – Sølven LVO	2023/8806
04.09.2023	Søndre Sølendalsvei veistyre – søknad om forlenget tillatelse – vedlikehold og opprusting av Søndre Sølendalsveien – Sølven LVO	2023/9425
04.09.2023	Søndre Sølendalsvei veistyre – søknad om tilskudd til oppsetting av toalett Veslesetra- Sølven LVO	2023/9473
18.09.2023	John Fiskvik – kjørejournal vinteren 2023 – John Fiskvik	2021/12127
26.09.2023	Jon Håkon Høye og Odd Helge Høye – kjørejournal barmark 2023 – Sølven LVO	2023/3628
16.10.2023	Rendalen kommune – medling om vedtak – motorferdsel utmark § 6 – restaurering av Veslebua – Jens Morten Nesseth	2023/8806
01.09.2023	Sølven verneområde- innspill høring – kommuneplanens arealdel 2023-2033 – Rendalen kommune	2023/4632
02.11.2024	Rendalen kommune- høring av skrivemåte for lokale stedsnavn – Rendalen - Engerdal	2023/13961
05.11.2023	Knut Fure – søknad om motorferdsel – snødekt mark – Fuggdalen NR	2023/14157
13.11.2023	Rendalen kommune – melding om vedtak – snødekt mark – næringskjøring – Knut Fure - Fuggdalen NR	2023/14157

10.11.2023	Rendalen kommune – melding om vedtak – snødekt mark – transport til hytte i Misterdalen – Tom A Haug – Sølven LVO	2023/14154
10.11.2023	Rendalen kommune – melding om vedtak – snødekt mark – transport til husvære på Mefurua – Storsjøsenderet – Sølven LVO	2023/14155
24.09.2023 og 02.05.2023	Carl Stousland – vedrørende bru på Jotfeltet og skiløype – Sølven LVO	2022/1213
08.11.2023	Carl Stousland – kommentarer vedr. oppkjøring av skiløyper Jota seter – Gravåsen – Sukkertoppen – Sølven LVO	2022/1213
08.11.2023	Tone Iren Illevold og Vegard Bye – tilbakemelding oppkjøring skiløyper Jota seter – Gravåsen – Sukkertoppen – Sølven LVO	2022/1213
10.11.2023	Rendalen kommune – uttalelse – oppkjøring av skiløyper Jota seter – Gravåsen – Sukkertoppen – Tone Iren Illevold – Sølven LVO	2022/1213
20.11.2023	Miljødirektoratet – rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer – innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturestaurering og SNOR – ressurser i verneområder - 2024	2023/14370
23.11.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Geir Jensen	2021/9804
23.11.2023	Sølven LVO – kjørejournal vinteren 2024 – Taale Stensbye	2021/6021
23.11.2023	Feste AS – Skisser, kostnadsoverslag og tilbud – avkjøring og infopunkt Rendalstunet	
23.11.2023	Feste AS- tilbud landskapsplan for Sandbu, Gravåsen og Rendalstunet	
	Vedtaksaker	
06.09.2023	Sølven verneområdestyre – innspill høring – kommuneplanens arealdel 2023- 2033 – Rendalen kommune	2021/4632

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/14370-4

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 20.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølven verneområde	27/2023	30.11.2023

Sølven verneområde - budsjett for drift og planarbeid – 2024

Innstilling fra forvalter

Sølven verneområde vedtar følgende forslag til budsjett for drift og planarbeid i 2024:

Budsjett for drift av verneområdestyret og planarbeid	BUDSJETT 2024
Drift av verneområdestyret og faglig rådgivende utvalg/Sølvenseminar	250 000
Forvaltningsplan Fuggdalen	200 000
Skjøtselsplan - møte med setereiere og hytteeiere i Mistedalen	10 000
Besøksstrategi	300 000
Kartlegging/overvåking/ferdselstellere	100 000
Veidekulturfestivalen - fagseminar	30 000
Sum	890 000

Det er ca. summen som styret endelig vedtar i begynnelsen av januar.

Dokumenter i saken

- Epost fra Miljødirektoratet 13. november 2023 – Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrene – innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO ressurs i verneområder – 2024.
- Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder 2020-2025
- Veiledning i søknadsskjemaet i ESS

Saksopplysninger

Jf. brev fra Miljødirektoratet datert 13. november 2023 kan det søkes om midler til drift av nasjonalpark- og verneområdestyrene og midler til arbeid med forvaltningsplaner, besøksstrategier, bevaringsmål og ferdselstellere over post 1420.21 i ESS. Dersom rammene tillater det vil det også

Sølen verneområdestyre

kunne gis midler til nødvendige kartlegginger som grunnlag for forvaltningsplaner og besøksstrategier samt utarbeidelse av skjøtselsplaner.

Ved søknad om midler til drift av nasjonalpark- og verneområdestyrene må det settes opp et budsjett som viser forventede utgifter til reise- og møtegodtgjøring for medlemmene av styrene, samt evt. reiseutgifter for medlemmer av rådgivende utvalg.

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV – systemet og behov for midler meldes inn i ESS. Det legges stor vekt på effektmåling av tiltak som settes inn, og det oppfordres til at forvaltningsmyndigheten etablerer bevaringsmål i NatStat – Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet.

I 2024 vil det komme nye retningslinjer fra Miljødirektoratet for bruk og organisering av ferdselstellere i verneområder. Men for 2024 skal det meldes inn behov for tellere som før via ESS, og forvaltningsmyndigheten skal ikke kjøpe inn tellere sjøl. Bruk for personalressurser i felt for oppsetting og drift av tellere, meldes i Naturoppdrag.

Verneområdestyret legger inn sin søknad direkte i ESS. Inntil styrene eventuelt har opprettet eget organisasjonsnummer og bankkonto tildeles pengene Statsforvalteren, men de disponeres i sin helhet av verneområdestyret. Forslag på budsjett til drift av styre og midler til planarbeidet for 2024, sendes Miljødirektoratet med frist 10. januar 2024.

Sølen verneområdestyre ble tildelt følgende midler for 2023 fra kapittel - post 1420.21:

	Budsjett/ Søknadsbeløp 2023	Tildelt 2023
Drift av verneområdestyret og faglig rådgivende utvalg/seminarer	230.000	200.000
Byggeskikkveileder	100 000	Avslag
Oppstart forvaltningsplan for Fuggdalen NR, kartlegging fugl og contorta	350 000	Tildelt på annen post
Skjøtselsplan for seterområdene innenfor Sølen LVO	50 000	Avslag
Besøksstrategi Sølen LVO, hjemmeside, overvåking	405 000	200.000
Erosjonssikring Mistra – revegetering naturbaserte løsninger	100 000	Avslag
Sum	1 235 000	400.000

Foreløpig regnskap for drift av styret 2023 pr. 23.11.2023:

Pr. 23.22.2023	Budsjett 2023	Tildelt 2023	Regnskap 2023
Rådgivende utvalg	5 000		
Deltagelse Veidemannsfestivalen	10 000		
Gaver, sitteunderlag og jubileumsartikler	5 000		2 707
Honorar styremøter	100 000		102 005

Sølen verneområdestyre

Beverting og reise møter	40 000		45 440
Studietur	40 000		31 170
Nasjonalparkkonferanse			0
Leie datastystem. Årlige lisenser			770
Trykksaker mm			9 507
Sølenseminar og besøksstrategi	30 000		
Sum	230000	200 000	191 599

Sølen verneområdestyret fikk tildelt kr. 200.000 kr til drift av utvalgene i 2023.

Det har vært avholdt 4 fysiske styremøter, 4 elektroniske styremøter, en konferanse for styreledere i januar på Lillehammer og en firedagers studietur til Nordland i juni sammen med Fulufjellet nasjonalparkstyre. Styremøtet i september gikk over to dager med besøk i kulturminneparken og middag på Søvollen, samt befaringer. Styremøtet i desember avsluttes med julebord på Galten gård sammen med Fulufjellet nasjonalparkstyre. Det ble ikke avholdt nasjonalparkkonferanse i 2023. Driftsregnskapet oppdateres etter siste styremøte i desember.

I tillegg har leder av verneområdestyret og verneområdeforvalter deltatt og arrangert en tematur under Veidekulturfestivalen med vandring langs den gamle ferdselsveien mellom Femundsundet og Sukkertoppen. Dette var et samarbeid med Rendalen Historielag og vi avsluttet kvelden hos Maren og Paul Tage ved Nydammen med bevertning og orientering om fløtningsanlegget. SNO var til stede på familiedagen under Veidekulturfestivalen.

Det ble satt av kr. 40.000 av driftsbudsjettet på fond i kommunen i desember 2022 til Veidekulturfestivalen 2023 og for gjennomføring av møter i rådgivende utvalg. I år har vi ikke igjen midler på driftsbudsjettet til styret til å sette av midler til neste års Veidekulturfestival.

Foreløpig regnskap planarbeid pr. 23.11.2023:

	Budsjett 2023	Regnskap 2023
Skjøtselsplan for seterområdene i Sølen LVO	50 000	
Besøksstrategi Sølen landskapsvernområde (mulighetsstudier/kunnskapsgrunlaget/hjemmeside)	405 000	
Oppstart forvaltningsplan Fuggdalen NR	350 000	
Erosjonssikring Mistra	100 000	
Byggeskikkveileder	100 000	
Sum	555 000	200 000

Verneområdestyret fikk tildelt kr. 200.000,- for besøkstrategiarbeid i 2023. Det ble avslag på søknad om midler til skjøtselsplanarbeid, erosjonssikring og byggeskikkveileder. Styret fikk tildelt kr. 300.000,- i naturrestaureringstiltak i Fuggdalen over en annen post -se sak 29/2023.

Kartlegging stier

Pr. 23.11.2023 er det brukt kr. 36 607,- til kartlegging av hovedstien fra Gravåsen til Sukkertoppen. Utmarksressurs AS skal komme med en beskrivelse av eksisterende forhold og tilrådning på mulige tiltak for å løse utfordringene med slitasje. Det er også brukt kr. 5000,- på kartlegging av gamle ferdselsveier. Verneområdeforvalter har gått hele kløvveien til Fiskevollen med GPS, samt strekningen Sukkertoppen – Femundsundet på den gamle bygdeveien og strekningen Jota seter-Mistra. Det er også kartlagt deler av den gamle Engerdalsveien med tanke på å følge med på utviklingen av stien i forbindelse med ti på topp turmål på Nordre Stenfjellet.

Styremøte desember

Ettersom styret snart har brukt opp midlene over driftsbudsjettet så vil siste styremøtet belastes potten avsatt til besøksstrategiarbeid.

Innfallsport Rendalstunet og Gravåsen

Feste AS har vært på befaring i november og de utarbeider en landskapsplan for innfallsport Rendalstunet med prosjektbeskrivelse og prosjektering av natursti og informasjonspunkt inne ved på Rendalstunet og infopunkt ved avkjøring fra fv. 30 (kr. 40 000,-). De ser også på parkeringsplassen på Gravåsen, utedo og Ijørbu – samt en Barnas natursti inn til Sandbu og infopunkt der. For landskapsplanene for innfallsportene Gravåsen og Rendalstunet er summen 173 500,-. For Sandbu er den på 42 680,-. Summen for timene som er brukt så langt er på kr. 29 480,-.

Det er også satt av kr. 200.000,- på fond i kommunen til utvikling av innfallsportene. Styret drøfter dette nærmere i møtet.

Skjøtselsplan og besøkstrategi

Skjøtselsplan er ferdig, men det gjenstår et møte med setereierne og hytteeiere i Misterdalen før planen endelig vedtas. Utkastet til besøkstrategi forankres i nåværende styre i januar, legges fram i rådgivende utvalg, for administrativt kontaktutvalg og kommunestyre før dokumentet sendes til Miljødirektoratet for godkjenning og deretter blir det høring.

Det jobbes videre med utvikling av tekst og bilder til hjemmeside for både Jutulhogget og Sølen på www.norgesnasjonalparker.no. Det jobbes også med utvikling av innhold på temasti/naturstier, overordnet skiltplan og kommunikasjonsplan i forbindelse med besøksstrategiarbeidet.

Byggeskikkveileder

Det er betalt for forprosjekt av Feste i desember 2022 for å utarbeide et kostnadsoverslag på tilpasning av byggeskikkveilederen for Forollhogna NP og LVO til Rendalen (seter- og utmarksbebyggelsen). I tillegg er det satt av midler på fond i kommunen til dette arbeidet. Det er under utarbeidelse et bildedek i samarbeid med Tur og natur og det jobbes videre sammen med bygningsvernrådsgiver i Nord Østerdal, kommunen og Feste med dette prosjektet i vinter.

Ferdselstillinger 2023

I 2023 har vi hatt tre ferdselstellere ute; to ved stiene ved Gravåsen og en ved stien fra Misterdalen mot Sølen. Dette er tellere som verneområdestyret sjøl har kjøpt inn og som fungerer veldig bra. Tellerresultatene legges fram for styret i møtet.

Oversikt midler satt på fond i kommunen:

Overført på fond i kommunen	2021	2022		
Jutulhogget		50 000		PND
Nofence, fjerne einer og lauvkratt og slått av slåttemark iht skjøtselsplan	150 000	130 000	2NV037	PND
	2021	2022		
Rådgivende utvalg		10 000	2NV008	Kultur
Veidekulturfestivalen	30 000	30 000	2NV008	Kultur
Tematurer og fagseminarer ifb med besøksstrategi		50 000	2NV022	Kultur
Innfallsporner - planer og skilting		50 000	2NV022	Kultur
Byggeskikkveileder		150 000	2NV022	Kultur
Rendalstunet skilting og oppsetting natursti, tilrettelegging og skilting		150 000	2NV037	Kultur
		440 000		

Midlene satt av til Veidekulturfestivalen og rådgivende utvalg har kommunen brukt opp i forbindelse med Veidekulturfestivalen i 2022 og 2023. Resterende midler disponerer verneområdestyret framover. Det må vurderes på slutten av året om det er igjen midler til å sette av til planarbeid/Veidekulturfestival etc.

Forvaltningsplan og besøksstrategi for Jutulhogget

Verneområdeforvalter har ferdigstilt forvaltningsplan og besøksstrategien for Jutulhogget naturreservat i samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet. Dette arbeidet ses også i sammenheng med besøksstrategien for Sølen LVO. Det er gitt klarsignal vedrørende revidering av dagens verneforskrifter for Jutulhogget NR og det er utarbeidet et utkast til mer oppdaterte verneforskrifter. I forbindelse med dette arbeidet kom det ønske om frivillig vern rundt indre sonen fra grunneierne. Området er ferdig kartlagt og tilbud er sendt ut til grunneierne. Når denne posessen er avklart vil forslag til ny verneforskrift, forvaltningsplan og besøksstrategi sendes på høring.

Vurdering

Driftsbudsjett Sølen verneområdestyre 2024:

I 2024 er det planlagt 8 styremøter, hvor et av dem er todagens møte med befaring. Det er også ønskelig med befaring lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. Det planlegges også ny todagens studietur til verneområder i Norge for å se, lære og bli inspirert. I mars arrangeres det nasjonalparkkonferanse på Lillehammer for styrene i Innlandet – todagens. Det er mulig å legge konstituerende møte til denne samlingen, evt. i forkant. Det vil også være behov for noen elektroniske møter på teams gjennom året (3-4 møter).

Det gjennomføres Sølenseminar første halvår 2024 med tema besøksstrategi og hvor planen presenteres før den sendes på høring. Det kan også være aktuelt med eksterne innledere til dette seminaret. Det planlegges et eller to møter i faglig rådgivende utvalg. Aktuelle saker for RU vil kunne være innspill til besøksstrategiarbeidet og innspill på aktuelle tiltak i verneområdet. I forbindelse med arbeidet med besøksstrategi vil det også bli noen medvirkningsmøter helt i starten av året. Besøksstrategien bør også presenteres for kommunestyret.

Sølven verneområde

Verneområdeforvalter vil arrangere minimum 2 møter i administrativt kontaktutvalg i 2024.

Sølven verneområde er medarrangør på Veidekulturfestivalen i september og bidrar med blant annet eksterne foredragsholdere til fagseminaret. Det kan også være aktuelt å markere det med flere mindre arrangementer og tematurer/temakvelder gjennom 2024.

Forslag til driftsbudsjett for Sølven verneområde i 2024 er på kr. 250 000,-

BUDSJETT 2023	
Rådgivende utvalg	5 000
Veidemanssfestivalen - tematurer	15 000
Gaver, sitteunderlag og jubileumsartikler	5 000
Honorar styremøter	100 000
Beverting og reise møter	40 000
Nasjonalparkkonferanse	30 000
Studietur	30 000
Leie datasystem og trykksaker mm	5 000
Sølseneminar og besøksstrategi	20 000
	250 000

Forvaltningsplaner

Sølven verneområde fikk forvaltningsmyndighet for Fuggdalen og Steinfjellet naturreservater fra 1. oktober 2015. Det søkes om midler til å oppdatere kunnskapsgrunnlaget og oppstart av planarbeidet i 2024. Endelig sum avklares i januar. Det planlegges oppstartsmøte med grunneiere 3. januar.

Besøksstrategi

Det søkes om noen midler for å gjøre besøksstrategien ferdig iht. oppdatert prosjektplan. Besøksstrategien ferdigstilles og sendes til Miljødirektoratet for godkjenning og videre på høring. Prosjektering av innfallsporter, oppsetting av natursti/skilt, formidling, tilrettelegging, informasjon, hjemmeside, skiltplaner og kommunikasjon jobbes det videre med i 2024. Detaljert budsjett/sum avklares i januar.

Kartlegging/overvåking/ferdselstellere

Det er behov for både kartlegging og overvåking av bevaringsmål. Det settes opp tre ferdselstellere også i 2024. Dette ser vi nærmere på fram til fristen 10. januar.

Skjøtselsplan

Skjøtselsplanen vil bli vedtatt når alle høringsinnspillene er gjennomgått og møtet med setereierne og hyttefolk i Misterdalen er avholdt vinteren 2024.

Byggeskikkveileder

Det jobbes videre med byggeskikkveileder for seter – og utmarksbebyggelsen i 2024 sammen med bygningsvernrådsgiver, kommunen og Feste. Det bør settes av litt mer midler til dette arbeidet fra tiltaksposten.

LIDAR – kartlegging kulturminner

Fylkeskommunen har lovet å gå gjennom LIDAR data og registrere de fangstgropene de finner innenfor verneområdene for oss i vinter. Tur og natur skal lage et bildearkiv av den seter- og utmarksbebyggelsen hun allerede har bilder av. Bildearkivet kan videreutvikles og benyttes i byggeskikkveilederen.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/14370-3

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 20.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	28/2023	30.11.2023

Sølen verneområde - møteplan 2024

Innstilling til vedtak:

Sølen verneområde vedtar følgende møteplan for 2024:

Dato	Søknadsfrist	Hovedtema/Type møte
Januar		- VO- styret
Februar	1.februar	- VO- styret - Møter i rådgivende utvalg/Sølseneminar - Møte administrativt kontaktutvalg
Mars		- VO-styret - Bestillingsmøte 2 med SNO - Nasjonalparkkonferanse Innlandet
April/mai		- VO-styret
Juni	1.mai	- VO-styret, med befarung
September	1.august	- VO-styret, med befarung - Veidekulturfestival og fagseminar
Oktober		- VO-styret - Studietur
November /desember	1.november	- VO-styret - Bestillingsmøte 1 med SNO - Tiltaksplan

Saksopplysninger:

I henhold til vedtektene skal styret avholde minst 4 møter årlig, og ellers som lederen bestemmer det. Lederen plikter å kalle inn dersom minst en tredel av medlemmene ønsker det.

Det ble i 2023 avholdt følgende møter i Sølen verneområdestyre:

DATO	STYREMØTER I 2023
06.01.2023	Elektronisk møte
17.-18.01.2023	Styreledersamling Lillehammer
14.04.2023	Styremøte møte forvaltningsknutepunktet
13.06.2023	Elektronisk møte
25.- 28.06.2023	Studietur Nordland og styremøte
01.09.2023	Elektronisk møte
04.09.2023	Tematur under Veidekulturfestivalen
05.-06.09.2023	Styremøte og befaring, middag på Romenstad
30.11 – 01.12.2023	Styremøte og julebord på Galten gård sammen med Fulufjellet nasjonalparkstyre

Verneområdeforvalter har gjennom året hatt god dialog med kommunen, fylkeskommunen og Statsforvalteren og har drøftet flere saker.

Vurdering:

I 2024 er det planlagt 8 styremøter, hvor et av dem er todagers møte med befaring. Det er også ønskelig med befaring lokalt knyttet til et møte til, noe som vil være nyttig i styrets arbeid. Det er viktig å bli kjent i verneområdene og med tiltak som er gjennomført og som planlegges. Det planlegges også ny todagers studietur til verneområder i Norge for å se, lære og bli inspirert. I mars arrangeres det nasjonalparkkonferanse på Lillehammer for styrene i Innlandet – todagers. Det er mulig å legge konstituerende møte til denne samlingen, evt. i forkant. Det vil også være behov for noen elektroniske møter på teams gjennom året (3-4 møter).

Det gjennomføres Sølenseminar første halvår 2024 med tema besøksstrategi og hvor planen presenteres før den sendes på høring. Det kan også være aktuelt med eksterne innledere til dette seminaret. Det planlegges et eller to møter i faglig rådgivende utvalg. Aktuelle saker for RU vil kunne være innspill til besøksstrategiarbeidet og innspill på aktuelle tiltak i verneområdet. I forbindelse med arbeidet med besøksstrategi vil det også bli noen medvirkningsmøter helt i starten av året. Besøksstrategien må også presenteres for kommunestyret.

Verneområdeforvalter vil arrangere minimum 2 møter i administrativt kontaktutvalg i 2024.

Sølen verneområdestyre er medarrangør på Veidekulturfestivalen i september og bidrar med blant annet eksterne foredragsholdere til fagseminaret og gjennomført tematur på Gamle ferdselsveier. Det kan også være aktuelt å markere det med flere mindre arrangementer og tematurer gjennom 2024.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/14370-2

Saksbehandler: Hilde Nystuen

Dato: 20.11.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Sølen verneområde	29/2023	30.11.2023

Sølen verneområde - innmelding av behov for midler til tiltak, naturrestaurering og SNO ressurser i verneområder – 2024

Innstilling til vedtak:

Saken tas til endelig behandling når tiltaksplanen for Sølen landskapsvernområde 2024 er oppdatert. Verneområdeforvalter går gjennom noen forslag til tiltak i møtet den 30. november og vi drøfter mulige tiltak. Hovedtiltakene i 2024 vil være skjøtselstiltak jf. skjøtelsesplan for seterområdene, skoleprosjekt og jobbe videre med informasjons – og tilretteleggingstiltak. Naturrestaureringstiltak er også aktuelt. Endelig tiltaksplan vedtas av styret før 10. januar 2024.

Sølen verneområde kommer også med bestilling av tjenester fra SNO. Dette drøftes nærmere i møtet.

Dokumenter og vedlegg i saken:

- Brev fra Miljødirektoratet datert 13. november 2023 – Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområde - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO – ressurser i verneområder – 2024
- Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025
- Tiltaksplan 2024
- Årsrapport for 2023 fra Statens naturoppsyn - Naturoppdrag
- Innspill om ønsket SNO ressurs for 2024 - Naturoppdrag

Saksopplysninger:

Post 1420.31 – midler til tiltak i verneområder og midler til naturrestaurering

De miljørettslige prinsippene (§§ 8-12) i NML kap. II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold og det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler. Prioriteringen i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritet. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjente forvaltnings-/ skjøtselsplaner, besøksstrategi og andre relevante styringsdokumenter.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi. Besøksstrategien er en del av forvaltningsplanen og skal godkjennes av Miljødirektoratet. Den skal også ut på høring før endelig godkjenning.

Naturrestaurering

Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering (2021-2030). Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringer. Midlene kan benyttes til å restaurere forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder meldes også inn her. Statsforvalteren i Vestland kan bistå med faglig råd knyttet til slik hogst.

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder 2020 - 2024

Regjeringen ferdigstilte i 2019 «Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene» og et av tiltakene i planen var å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder. Strategien er oppdatert og gjelder for perioden 2020-2025. **Det overordnede målet for tiltaksmidlene er at de skal brukes slik at naturtilstanden i verneområdene opprettholdes og bedres.** Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet. Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. **De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelser på dyrelivet, tekniske inngrep, slitasje på vegetasjon og forsøpling.** Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig med god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsetts, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO skal ha ansvar for å utføre selv eller gjennom tjenestekjøp. Dette sikres gjennom planleggingsmøter som omhandler verneområdearbeidet, og aktiv bruk av Naturoppdrag gjennom året. Både forvaltningsmyndigheten

og oppsyn skal bruke Naturoppdrag både ved planlegging og gjennomføring av tiltak i verneområdene.

Planleggingsmøte 1 (nov/des):

SNO rapporterer fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for å planlegge, prioritere og å være økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av tilsyns- og kontrolloppgaver. Men det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndigheten kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområder (restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Naturoppdrag skal brukes i denne dialogen.

Hvorvidt SNO skal være utfører av oppdraget, drøftes i planleggingsmøte 1, og behov for SNO-ressurs legges inn som utfører i Naturoppdrag. SNO vil i etterkant gjøre en vurdering av innspillene i forhold til kompetanse og kapasitet, og de siste avklaringer gjøres senest i planleggingsmøte 2 (mars/april)

Registrering og skjøtsel av kulturminner

Opgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturmyndighet før de meldes inn til SNO- lokalt for å samordne ønskede tiltak.

Frist

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO som utfører i Naturoppdrag er 10. januar 2024. Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildeling i februar 2024. I tillegg til hovedtildelingen fordeles det midler via supplerende tildelinger gjennom året for å dekke uforutsette utgifter som oppstår utenom den årlige søknaden om midler (post 1420.31 og post 1420.21).

Status gjennomførte tiltak i 2023

Miljødirektoratet har tildelt Sølen verneområdestyre følgende midler for 2023:

Sølven verneområde styre

Tiltak og naturrestaurering 2023	Budsjett	Kommentarer	Tildelt 2023
Informasjon og tilretteleggingstiltak			
Skoleprosjekt	30 000	Utenfor postformål	
Arrangement Veidekulturfestivalen, seminar byggeskikk, tematurer	30 000	Utenfor postformål	
Utvikle informasjonstavler, temasti/natursti og ferdigstilte retningskilt	250 000	Avvent	
Utstilling av gamle bilder og refotografering	50 000		
Tilretteleggingstiltak Mefurua - telt og bålplasser, universelt utformet sti	100 000	Avvent	
Utedo Gravåsen - Ijørbu - grusing parkering	350 000	Avvent	
Klopp over bekk Misterdalen	15 000		
Kartlegge langs vassdrag, utkjøring av ved	30 000		
Forprosjekt stier/tilrettelegging noen strekninger	75 000		
Skjøtselstiltak/gjengroing			
Fjerne einer og lauvkratt og slått av slåttemark iht skjøtelsplan	50 000		
Fremmede arter			
Fjerne buskfuru iht skjøtelsplan	50 000		
Ferdsestellere - 2 tellere	10 000		
Byggeskikkveileder	100 000	Utenfor postformål	
	1 140 000		400 000
Naturrestaurering Fuggdalen, midler til hogst av fremmede treslag	300 000		300 000

Skoleprosjekt

Tema for årets skoleprosjekt var «villreinfangst og kulturminner i fjellet». Verneområdeforvalter besøkte mellomtrinnet på begge skolene og orienterte om temaet og dagen ute i fjellet. 14. september var vi på Åkrådalen og lærte mer om temaet. Marit og Jens Tore serverte nydelig hakk til lunsj.

Veidekulturfestivalen

Det ble arrangert en tematur på gamle ferdselsveier under Veidekulturfestivalen i samarbeid med Historielaget. SNO deltok på familiedagen.

Informasjonstiltak

Natursti, skilt og hjemmesidearbeid jobbes det videre med i 2024.

Utstilling prosjekt «gamle bilder»

Tur og natur har ferdigstilt prosjektet og laget en rapport for prosjektet og har ansvaret for å sende bildene til trykk. Utstilling settes opp i 2024.

Tilretteleggingstiltak Mefurua

Styret bevilget kr. 15 000,- til universell utformet brygge i Nyhavna ved Fiskevollen i stedet for å bygge brygge ved Mefurua.

Tilretteleggingstiltak Gravåsen

Henning Søndmør har utarbeidet et kostnadsoverslag på restaurering av Ijørbu ved Gravåsen. Feste AS utarbeider en landskapsplan med tilbud på prosjektbeskrivelse/skisser og kostnadsoverslag på tilrettelegging av parkeringsplassen, informasjon og natursti inn til Sandbu. Det vurderes om det kan settes av noe tiltaksmidler på fond til utedo/andre tiltak ved Gravåsen.

Tilretteleggingstiltak Veslesetra

Det er et ønske fra Søndre Sølendalsveien om støtte til oppsetting av utedo ved parkering på Veslesetra. Dette må styret drøfte i møtet.

Klopp over Ørsjøbekken

Klopp ble kjørt ut på snøføre av SNO i april og materialene ble lagt på plass i juni. Verneområdeforvalter har festet kloppa med vaier i ene enden nå i høst, slik at ikke vårfloppen tar med seg kloppa.

Skjøtselstiltak

Det planlegges å kjøpe inn ei tohjuls slåmaskin høsten 2023 som kan benyttes til de områdene som er prioritert som slåttemark i skjøtelsesplanen. Det er også satt av 280 000 på fond i kommunen til innkjøp av Nofence bjeller og til skjøtselstiltak. Det vil være behov for å gjennomføre flere skjøtselstiltak i 2024. Det er mottatt tilbud på slåmaskin til kr. 55 000,-.

Fjerne buskfuru

22. november ble buskfurua flishogd av Alvdal Biovarme og transportert ut. Kjetil Undseth har bidratt med å organisere arbeidet og transporten. Flisa blir nå brukt som talle for ammeku i vinter. Det blir viktig å overvåke området framover.

Naturrestaureringstiltak

Det har i forbindelse med erosjonssikringstiltaket i Mistra i Misterdalen blitt gjennomført to laserskanninger. Et før tiltaket ble gjennomført i juli og i etterkant i oktober. NGI skal levere rapport i uke 47. Dette er viktig kartlegging for å se hvordan tiltaket har virket og elva oppfører seg. Tiltaket det ble gitt tillatelse til har ikke blitt gjennomført i henhold til vilkår satt i vedtaket og saken følges opp av styret nå etter at vi har mottatt siste rapporten fra NGI.

Miljøfaglig utredning gjennomførte en NiN kartlegging på deler av Fuggdalen NR i 2022. Men de fant ikke bestand av vrifuru som vi mente var observert der. Det ble derfor bestilt en befarings i høst som utmarkskonsulenten i kommunen gjennomførte for verneområdestyret. Han fant vrifuru på et lite areal ved Fuggsjøen og har skrevet en kort rapport.

Foreløpig regnskap tiltaksmidler og midler til naturrestaurering 2023

Kr. 185 000,- er brukt til naturrestaureringstiltak av en tildelt pott på 300 000,-.

Kr. 230 000,- er brukt til tiltak av en tildelt pott på kr. 400 000,-

Detaljert regnskap legges fram i styremøtet.

SNO ressurs brukt i 2023:

Sølen verneområdestyre foretok følgende bestilling av tjenester fra SNO jf. Bestillingskjema for 2023:

Bestilling SNO ressurs	
Oppsyn motorisert ferdsel sommer og vinter	8
Oppsyn langs Mistra og Sølenskarret, rydde søppel	3
Bistå med oppsetting av skilt	
Kartlegge og overvåke kulturminner, flyvraket	1
Sette ut og følge opp ferdselstellere	3
Overvåke og bistå med kartlegging sti og slitasje	2
Kjøre ut klopp	1
Oppfølging buskfuru	2
Veiedekulturfestivalen/Sølseneminar og skoleprosjekt	2
Skjøtselstiltak iht skjøtselsplan - bistå arbeidet	4
	26

Rapport fra SNO for 2023 legges fram i møtet og rapporteres i Naturoppdrag.

Vurdering

Verneområdeforvalter går gjennom forslag til fordeling av midlene i møtet, men det ligger noen føringer som vi må ta hensyn til jf. strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder og at alle tiltak må være forankret i vedtatte planer.

Flerårige tiltak og allerede igangsatte tiltak bør forsøkes gjennomført. Hovedtiltakene i sommer vil være skjøtselstiltak jf. skjøtselsplan for seterområdene, skoleprosjekt, utstilling av gamle bilder prosjektet og jobbe videre med informasjons – og tilretteleggingstiltak. Fordeling av midlene mellom tiltakene vurderes fortløpende. Det planlegges også å søke midler til naturrestaureringstiltak innenfor Fuggdalen NR og revegetering ved Mistra, samt uttak av vrifuru.

Verneområdeforvalter ser det som spesielt viktig å kunne benytte noen midler årlig til å opprettholde formidling om verneverdiene og vår naturarv til skolene som vi allerede er godt gang med. Verneområdeforvalter anbefaler at dette tiltaket prioriteres sjølt om det er utenfor de overordnede målsettingene for tiltaksmidler.

Bestilling av SNO ressurs og tiltaksplan for 2024 drøftes i møte i Sølen verneområdestyre 30. november. Verneområdeforvalter legger fram oversikt på aktuelle tiltak og oppdrag.

Endelig bestilling av behov for tiltaksmidler og SNO ressurs vedtas på nyåret og sendes inn innen fristen 10. januar.